

Motion till riksdagen

1988/89: N218

av Tom Heyman (m)

Statens pris- och konkurrensverk

Den svenska prisregleringspolitiken har sedan början av 1970-talet omfattat i stort sett tre former av ingripanden:

- 1) åtgärder baserade på prisregleringslagen
- 2) prisövervakningen och åtföljande överläggningar mellan SPK och berörda företag samt
- 3) olika förhandlingar och prisöverenskommelser mellan SPK och enskilda företag eller företagsgrupper.

Prisregleringspolitiken har blivit ett permanent inslag i den svenska ekonomiska politiken under de senaste 17 åren, trots att förarbetena till 1973 års prisregleringslag utgick från att prisregleringar enbart skulle vidtas under korta tidsperioder. I realiteten har priskontrollpolitiken inneburit långvariga kontroller på en rad områden.

I kontakten med SPK söker företagen få klarhet i vilka principer och motiv som är vägledande för SPK vid bedömningen av företagets prissättning och dispensansökningar. Några entydiga svar lämnas som regel inte av SPK. Genom att inte lämna ut regler och riktlinjer får SPK en starkare förhandlingsposition och motparten, företagen, kan inte peka på några tidigare beslut som kan tjäna som prejudikat eller principer och som därmed också borde appliceras konsekvent.

I officiella sammanhang önskar SPK framställa sig som ett passivt ämbetsverk som neutralt administrerar de beslut som regering och riksdag fattar. Verkligheten ger emellertid en annan bild: SPK är en högst aktiv och politiserande myndighet som förhandlar med företag och som tar initiativ till att både införa och avskaffa priskontroller.

1970- och 1980-talens erfarenheter av prisregleringspolitik är övervägande negativa. Regleringspolitiken har inte haft någon märkbar verkan på den långsiktiga inflationstakten. Regleringarna har blivit ett permanent inslag i svensk ekonomisk politik under två årtionden då inflationen varit högre än under någon annan period av fred i svensk historia. Regleringarna har inneburit en förändrad situation för företagen. De har ökat osäkerheten beträffande avkastningen på framtida investeringar och påverkat spelreglerna inom näringslivet. Förhandlingar och överenskommelser med SPK har blivit en allt viktigare verksamhet för ett stort antal företag.

Prisregleringskommittén rekommenderade i sitt slutbetänkande från 1981 ett slut på den typ av prisregleringspolitik som bedrevs under 1970-talet, såväl regleringar grundade på prisregleringslagen som den del av SPKs prisövervakning som direkt påverkat individuella företags prissättning.

Hemställan

Mot. 1988/89

N218

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag som innebär en avveckling av den prisreglerande verksamheten hos SPK.

Stockholm den 17 januari 1989

Tom Heyman (m)